

Петрушка О.В.

*К.е.н., старший викладач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільський національний економічний університет*

НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Модернізація соціального страхування в Україні повинна здійснюватись шляхом знаходження оптимального балансу між економічною ефективністю та соціальною спрямованістю даної системи. Аналіз ефективності вітчизняної системи соціального страхування дає можливість зробити висновок про те, що перерозподіл національного продукту з метою відтворення робочої сили знаходиться на вкрай низькому рівні. Кількісний аналіз основних показників системи соціального страхування виділяє два основних фактори, що зменшують економічну ефективність даного інституту - економічний та соціальний. Суть першого полягає у встановленні в Україні низького рівня офіційної заробітної плати як в абсолютних показниках, так і по відношенню до ВВП. Соціальний фактор проявляється у збільшенні державного тиску на економіку та перекладенні на неї функцій із соціального захисту.

Основою концепції реформування соціального страхування, на нашу думку, повинні виступати загальні принципи, дотримання яких є обов'язковим на кожному етапі перетворення:

- розвиток та удосконалення страхового механізму;
- забезпечення пропорційності між рівнем участі у формуванні страхових фондів та розміром страхових виплат;
- зміцнення автономності фондів соціального страхування та їх незалежності від стану державного бюджету;
- розширення сфери страхових соціальних ризиків.

Саме на основі вищезазначених принципів можна побудувати модель страхового соціального захисту, яка б органічно поєднувалася з ринковою

економікою. Фінансова допомога населенню з боку держави повинна носити строго адресний характер в залежності від принципів організації і механізмів перерозподілу.

Модернізація системи соціального страхування в Україні має відбуватись за трьома напрямками:

- 1) поширення страхових принципів;
- 2) вдосконалення управління діючої системи соціального страхування;
- 3) створення нових інституцій в даній галузі[1, с. 23].

Для якомога повнішого поширення страхового принципу необхідно провести ґрунтовний аналіз практики фінансування фондами заходів, що мають не страховий характер. На основі висновків такого ретельного аналізу мають бути прийняті відповідні рішення щодо ліквідації частини напрямів через їх архаїчність, непотрібність та популістський характер; передачі частини напрямів іншим суб'єктам системи соціального страхування, для яких такий вид діяльності є більш притаманним; оптимального згрупування тих напрямів, які залишаються за фондами для усунення їх подвійного тлумачення та уникнення зловживань в цій сфері.

Для удосконалення адміністрування системи соціального захисту, яка діє на сьогодні необхідно змінити статуси існуючих фондів соціального страхування шляхом уніфікації їх структури та ліквідації Рад фондів, як зайвої та неефективної управлінської одиниці, а також забезпечити оптимальний розподіл компетенцій між виконавчими дирекціями (виконання поточних планів) і правліннями фондів (вирішення стратегічних завдань). Необхідно якнайшвидше розробити та прийняти ряд нормативно-правових актів, які б зобов'язували фонди соціального страхування оприлюднювати інформацію про стан їхніх доходів та витрат у більш розширеному вигляді, а також інформацію стосовно результатів перевірок їх діяльності.

Третій напрям реформування системи соціального страхування повинен базуватись на запровадженні прогресивних фінансових інституцій, які б сприяли розвитку системи державного соціального страхування. Це, в першу

чергу, запровадження системи обов'язкового медичного страхування із визначенням методики розрахунку обсягів державних гарантій та тарифів на медичне обслуговування, системи обов'язкового корпоративного пенсійного страхування, яка повинна доповнювати другий рівень системи пенсійного забезпечення та удосконалити діючу пенсійну систему, а також створення Фонду гарантування страхових виплат за договорами страхування життя, засновниками якого повинні бути ліцензовані страхові компанії, які займають топові місця у світовому рейтингу.

Реалізація вище перелічених напрямів реформування, на нашу думку, сприятиме перетворенню соціального страхування в один із найважливіших макроекономічних механізмів розвитку і регулювання соціальних процесів, а також забезпечить соціальний захист громадян України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Модернізація соціального страхування в Україні. Аналіт. доп. / О.П. Коваль. – К.: НІСД, 2014. – 38с.
2. Сучасні тенденції в реформуванні системи соціального страхування України / С. Березіна // Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Серія Економіка. – №3(168). – 2015. – С. 25-27.
3. Роик В. Институт социального страхования: Доктрины и концепции // Человек и труд. – 2005. – №5. – С. 22-26.